

Nr 132.

Av herr Nilsson, N. August, *angående rätt för änkan Dorotea Sofia Torén till ersättning för upphörd brännvinsutskänk-
ningsrättighet.*

År 1907 beslöt riksdagen en tvångsfri avlösning av brännvins-
utskänkingsrätten hos de gästgiverier, vilkas ägare, på grund av bestäm-
melserna i 10 § av kungl. förordningen ang. försäljning av brännvin den
9 juni 1905, voro berättigade att fortfarande efter den 1 nov. 1907 ut-
skänka brännvin.

I enlighet med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse
den 12 juli 1907, vari bl. a. angivas de grunder, enligt vilka ersättningen
till vederbörande rättsägare skulle utgå.

A en kungörelsen bifogad tabell finnas angivna 56 gästgiverier,
vilkas ägare förklarar sig villiga att på vissa villkor avstå från utskänk-
ningsrätten, och bland dessa gästgiveriet i Åhus, där utskänkingsrätten
ägdes av änkefru Dorotea Torén.

För fru Toréns del kom dock ingen avlösning till stånd, fastän
en sådan skulle varit förmånlig för henne.

Sedermera, år 1917, beslöt riksdagen en obligatorisk avlösning av
de återstående rättigheterna. Och i enlighet därmed utfärdade Kungl. Maj:t
kungörelse den 16 maj 1918 ang. ersättning till gästgivare för upphörande
av dem, jämlikt 10 § i förordningen ang. försäljning av brännvin den
9 juni 1905, tillkommande rätt till utskänkning av brännvin.

Denna kungörelse stadgar i 1 paragrafen, att till ägare av gäst-
giveri, vilken jämlikt nämnda förordning är berättigad att utskänka bränn-
vin, må för rättighetens upphörande från och med 1919 av staten ut-
givas ersättning med årligt belopp, som av Konungens befallningshavande
fastställes i den ordning och efter de grunder, som finnas angivna i
kungörelsen den 12 juli 1907.

Enligt kungörelsens 3 § skall gästgiveriägare, som vill komma i åtnjutande av ifrågavarande ersättning, därom före den 1 sept. 1918 ingiva ansökan till Konungens befallningshavande i det län, där gästgiveriet är beläget.

Och enligt 4 par. utgå erforderliga medel för gäldande av dylikt ersättningsbelopp ur statsverkets fond av rusedrycksmedel och utbetalas av Konungens befallningshavande kvartalsvis.

Enligt mig tillhandakommen uppgift hava, med undantag av ovan nämnda änkefru Dorotea Torén, alla de resterande gästgiveriägarna i laga tid sökt ersättning och erhållit sådan. På grund av okunnighet om gällande lagstiftning försummade fru Torén att i rätt tid anmäla sig. Först den 28 april 1919, efter att ha blivit uppmärksamgjord på saken, anhöll hon hos länsstyrelsen om ersättning. Länsstyrelsen resolverade, att ansökningen, såsom för sent ankommen, icke kunde till prövning upp- tagas. I underdåniga besvär fullföljde sökanden sin talan hos Kungl. Maj:t. Kungl. Maj:ts utslag, givet i regeringsrätten den 5 sept. 1919, medgav ingen ändring i länsstyrelsens resolution, och ej heller kunde Kungl. Maj:t, såsom ock av sökanden begärts, av nåd återställa försuten tid.

Det är endast riksdagen, som här kan bereda möjlighet för en rättelse, som jag finner omständigheterna påkalla.

Änkefru Torén, som är mantalsskriven i Åhus men nu kyrko- skriven och bosatt i Stockholm, Gustav Vasa församling, är född den 10 februari 1836 och alltså inom få dagar 84 år gammal. På grund av ålder och svag syn är hon oförmögen till allt arbete. Arrendet för ut- skänkningsrätten, uppgående till 1,500 kr. pr år, var hennes enda inkomst.

Det synes mig obilligt och hårt, om en gammal aktningssvärd änka, som ej förstått att bevaka sin rätt, i följd av en formell uraktlåtenhet skulle gå miste om all ersättning för en laglig livstidsrättighet, som staten tagit från henne.

Helst såge jag, att riksdagen i detta fall ville medgiva en direkt ersättning, motsvarande den förutvarande inkomsten eller 1,500 kr. Men då ett sådant yrkande väl inte kan röna framgång, får jag, med stöd av vad ovan anförts och med betonande av förefintliga ömmande om- ständigheter, hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte förklara, att, oaktat riksdagens genom skrivelsen nr 212 den 1 juni 1917 tillkännagivna beslut och den därpå grundade nådiga kungörelsen den 16 maj 1918

ang. ersättning till gästgivare för upphörande av dem, jämlikt 10 § i förordningen ang. försäljning av brännvin den 9 juni 1905, tillkommande rätt till utskänkning av brännvin, hinder icke möter för änkefru Dorotea Sofia Torén, född Bergström, att söka och erhålla ersättning för upphörd brännvinsutskänkingsrättighet.

Stockholm den 21 jan. 1920.

Aug. Nilsson,
Kabbarp.

Handlingarna i ärendet stå vederbörande utskott till förfogande.
